

LÊN KẾT ĐÀO TẠO VÀ SỬ DỤNG NHÂN LỰC TRONG QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC ĐÁP ỨNG CÁC KHU CÔNG NGHIỆP CỦA TỈNH ĐỒNG NAI

• **ThS. NGUYỄN THỊ THU LAN**
Sở Ngoại vụ Đồng Nai

Đào tạo bồi dưỡng nguồn nhân lực là nhiệm vụ quan trọng về phát triển con người nhằm xây dựng được một đội ngũ lao động có đủ phẩm chất và trình độ kỹ thuật, công nghệ đáp ứng nhu cầu phát triển công nghiệp hóa, hiện đại hóa nền kinh tế - xã hội. Đối với Đồng Nai, một tỉnh thuộc vùng trọng điểm động lực phát triển kinh tế với tốc độ phát triển nhanh về công nghiệp và dịch vụ, nhất là những ngành công nghiệp với kỹ thuật hiện đại, vấn đề đào tạo nguồn nhân lực có trình độ kỹ thuật cao đã trở thành một nhu cầu cấp thiết.

1. Cơ sở phát triển nhân lực đáp ứng yêu cầu các khu công nghiệp Đồng Nai

Theo định hướng của chương trình phát triển kinh tế - xã hội đến năm 2010, với tốc độ phát triển nhanh về công nghiệp hàng năm, số lao động kỹ thuật cần đáp ứng khoảng 75.000 người, trong đó số lao động có trình độ kỹ thuật cao chiếm tỷ lệ 30%. Tuy nhiên, để thực hiện mục tiêu này, năng lực đào tạo của hệ thống trường, cơ sở đào tạo nghề của Đồng Nai còn nhiều bất cập và cần phải có những giải pháp hết sức cấp bách, mạnh mẽ, đồng bộ mới có thể đáp ứng yêu cầu.

Trước hết, xét về nguồn đào tạo nhân lực của tỉnh, năm 1998, tỉnh Đồng Nai đã hoàn thành mục tiêu Xoá mù chữ và Phổ cập giáo dục tiểu học. Đến nay đã được Bộ GD - ĐT có quyết định và tặng cờ công nhận tỉnh Đồng Nai đạt chuẩn Quốc gia về Phổ cập trung học cơ sở vào thời điểm tháng 10 năm 2004 và được công nhận đạt chuẩn Phổ cập tiểu học đúng độ tuổi vào tháng 12/2006. Công tác phổ cập trung học cũng được thực hiện ở TP. Biên Hòa và các huyện thị khác. Trên nền tảng của công tác nâng cao dân trí, hàng năm bình quân số học sinh tốt

ngành trung học phổ thông và Bổ túc trung học phổ thông khoảng trên 25.000 học sinh. Đây là nguồn cơ bản để đào tạo nhân lực kỹ thuật hàng năm của tỉnh.

Về hệ thống trực tiếp đào tạo nguồn nhân lực kỹ thuật của tỉnh, năm 2006, toàn tỉnh có một trường đại học dân lập đào tạo cử nhân và kỹ sư các ngành kinh tế như Quản trị doanh nghiệp, kinh tế, xây dựng, điện tử, các ngành khoa học xã hội như Đông phương học, tin học, ngoại ngữ, trường Đại học Công nghiệp 4 Thành phố Hồ Chí Minh (phân hiệu Đồng Nai). Trên địa bàn tỉnh còn có 05 trường cao đẳng, đặc biệt trường Cao đẳng công nghệ và Quản trị Sonadezi, một mô hình trường trực thuộc doanh nghiệp Sonadezi, đào tạo phục vụ trực tiếp cho các khu công nghiệp Đồng Nai, 08 trường trung cấp chuyên nghiệp đào tạo cán bộ kỹ thuật các ngành kỹ thuật công nghiệp, bưu chính viễn thông, lâm nghiệp, kinh tế, y tế, địa chính, 10 trường dạy nghề đào tạo công nhân kỹ thuật các nghề cơ điện, xây lắp, giao thông vận tải, cơ giới, lắp máy, điện tử cơ khí, hàn, đúc, may mặc.. Ngoài ra còn có 68 cơ sở dạy nghề khác.

Chất lượng đào tạo trung cấp chuyên nghiệp và dạy nghề hàng năm đã được cải thiện. Năng lực đào tạo nghề của một số trường học đã được nâng lên. Hầu hết số sinh viên tốt nghiệp đại học và học sinh học trung cấp chuyên nghiệp và dạy nghề ra trường đều có việc làm ở các khu công nghiệp hoặc các doanh nghiệp nhà nước tư nhân trong tỉnh.

Tuy nhiên, nguồn nhân lực kỹ thuật cao của ngành GD - ĐT ở tỉnh Đồng Nai hiện nay thực tế chưa thể đáp ứng được nhu cầu của sự phát triển các ngành công nghiệp có công nghệ cao trong hiện tại và tương lai. Trước hết là vấn đề

năng lực và quy mô đào tạo không đáp ứng được nhu cầu về lao động ngày càng tăng của các khu công nghiệp tập trung (hàng năm mới chỉ đáp ứng được 50%).

Nguyên nhân là do mâu thuẫn nảy sinh giữa nhu cầu nhân lực kĩ thuật cao và vấn đề cơ cấu ngành nghề đào tạo không thay đổi, chương trình đào tạo còn nhiều bất cập và nội dung đào tạo chưa thực sự gắn với thực tế sản xuất hoặc chưa phù hợp với công nghệ của các doanh nghiệp. Các trường đào tạo chưa có chương trình và không đủ năng lực để đào tạo những nghề mà các doanh nghiệp và các khu công nghiệp đang cần như hoá công nghiệp, chế biến thực phẩm, sửa chữa bảo hành điện tử . . .

2. Tăng cường liên kết đào tạo và sử dụng là một giải pháp hữu hiệu trong phát triển nguồn nhân lực đáp ứng các khu công nghiệp Đồng Nai

Sự phát triển các khu công nghiệp (KCN) ở Đồng Nai đòi hỏi phải có nguồn nhân lực dồi dào, trình độ chuyên môn và tay nghề ngày càng cao. Tính chất lao động KCN là lao động đa ngành, đa lĩnh vực, lại phải có mức độ chuyên sâu cần thiết đáp ứng yêu cầu của công nghệ. Mặt khác phải đáp ứng nhu cầu đa dạng của người sử dụng lao động... khắc phục tình trạng vừa thừa vừa thiếu nhân lực trong khi người lao động gặp khó khăn trong tìm kiếm việc làm. Lâu nay, có tình trạng cho rằng GD&ĐT không thích ứng với nhu cầu, nhưng nếu không cụ thể, rõ ràng về nhu cầu sử dụng thì không thể tạo ra sự thích ứng của GD&ĐT. Cho nên cần hết sức nhấn mạnh mối quan hệ giữa đào tạo và sử dụng nhân lực.

Phát triển nguồn nhân lực KCN phải là sự tổng hợp của nhiều giải pháp khác nhau. Bên cạnh việc nhanh chóng nâng cao số lượng, chất lượng các cơ sở đào tạo thì việc liên kết giữa nhà trường - người lao động - người sử dụng lao động phải được đặt ra một cách cấp bách. Đặc biệt, các nhà trường và các doanh nghiệp cần có sự liên kết chặt chẽ trong việc đào tạo và sử dụng. Liên kết đào tạo và sử dụng là một trong những giải pháp hữu hiệu để có một cơ cấu lao động, cơ cấu trình độ hợp lí thích ứng với nhu cầu các KCN và cũng là định hướng cho công tác đào tạo.

Mục tiêu của mô hình liên kết đào tạo và sử dụng nhân lực là gắn kết trách nhiệm giữa các doanh nghiệp và các cơ sở đào tạo trong việc đổi mới quá trình đào tạo nhân lực cho các KCN.

Mục tiêu đó được thực hiện theo phương thức: Doanh nghiệp là người đặt hàng cho cơ sở đào tạo/ nhà trường, với những yêu cầu cụ thể về kiến thức, kĩ năng, thái độ... trình độ cần thiết của công nhân. Nhà trường tiếp nhận yêu cầu, xây dựng chương trình, giáo trình, bổ sung máy móc thiết bị... và tổ chức giảng dạy. Học sinh được học lí thuyết tại trường, thực hành tại nhà máy, thao tác trên chính những loại máy móc thiết bị mà họ sẽ sử dụng sau này. Tốt nghiệp khoá học, học sinh có cơ hội được doanh nghiệp tuyển dụng làm việc tại công ty. Sau một thời gian đào tạo và sử dụng, hai bên sẽ cùng đánh giá và cải tiến đào tạo. Dưới đây là một số hoạt động cần thiết nhằm tăng cường mối liên kết đào tạo và sử dụng:

- Nhà nước khuyến khích, tạo điều kiện cho doanh nghiệp đóng góp, tài trợ về GD-ĐT. Khoản đóng góp tài trợ này được tính vào chi phí hợp lí của doanh nghiệp, không phải tính vào thu nhập chịu thuế theo quy định của Chính phủ.. Ngoài ra, chi phí về đào tạo nâng cao tay nghề cho công nhân được tính vào chi phí sản xuất... Tham gia việc liên kết, doanh nghiệp sẽ được một số ưu đãi nhất định trong chương trình đào tạo.

- Hoàn thiện cơ chế, chính sách đảm bảo cho phát triển đào tạo. Trong đó, ưu đãi nhà đầu tư trong việc đào tạo nguồn nhân lực, phân cấp và tăng cường tự chủ cho nhà trường đồng thời khuyến khích hỗ trợ các trường đào tạo.

- Đầu tư chiều sâu xây dựng quan hệ trường - ngành đạt hiệu quả, thành lập tổ chức nghiên cứu, điều hành xây dựng kế hoạch đào tạo và sử dụng nhân lực kĩ thuật; thành lập Hội đồng hợp tác Nhà trường- doanh nghiệp và thành lập nguồn quỹ phát triển đào tạo, quỹ tín dụng trên cơ sở vận động sự tài trợ tài chính và trang thiết bị.

- Xây dựng cơ chế phối hợp đào tạo các trường và doanh nghiệp công nghệ cao bằng việc đưa học sinh thực tập tại các nhà máy. Cơ quan quản lý giữ vai trò là khâu trung gian để tiến hành kí kết các hợp đồng đào tạo theo địa chỉ.

Mô hình liên kết trong thực tiễn Đồng Nai như mô hình trường trực thuộc doanh nghiệp thực hiện ở trường Cao đẳng công nghệ Sonadezi, mô hình trường gắn với doanh nghiệp ở trường Công nhân kĩ thuật Đồng Nai, trường Dạy nghề số 2 Đồng Nai. Kết quả, các trường đã thiết lập mối liên hệ hợp tác đào tạo với các trường đại học các nước Newzealand, Thái Lan, USA, Pháp và một số tổ chức phi chính phủ khác giúp đầu tư trang thiết bị, đào tạo nâng cao trình độ nghề, sử dụng công nghệ hiện đại cho giáo viên trong giảng dạy.

Tóm lại, Đề án "Liên kết đào tạo và sử dụng nhân lực" ở Đồng Nai đã được hình thành và thực hiện nhằm mục tiêu giải quyết yêu cầu nhân lực cho khu công nghiệp, với việc ứng dụng phương pháp giảng dạy mới, nhằm nâng cao chất lượng đào tạo và đặc biệt phù hợp với doanh nghiệp.

Việc liên kết doanh nghiệp và nhà trường đạt được kết quả tăng cường trách nhiệm giữa hai phía trong công tác đào tạo và sử dụng nhân lực.

Những kết quả thực hiện của các chương trình liên kết sẽ được triển khai rộng rãi ở các doanh nghiệp và trường dạy nghề góp phần giải quyết yêu cầu từ 3 phía: doanh nghiệp, nhà trường và học viên. Hơn nữa, sự phối hợp tốt giữa nhà trường và doanh nghiệp còn làm tăng uy tín cho nhà trường và cơ quan quản lí Nhà nước về đào tạo nghề.

Việc làm này còn tạo điều kiện thuận lợi và môi trường hấp dẫn cho Đồng Nai trong việc thu hút đầu tư, góp phần tích cực vào việc phát triển bền vững trong tương lai, đẩy mạnh tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa trên địa bàn cũng như cả nước.

3. Kết luận

Đồng Nai trong những năm qua đã đạt được những bước tăng trưởng kinh tế cao so với khu vực Đông Nam bộ và cả nước. Lực lượng xã hội ngày càng được thu hút nhiều hơn, song phải thấy rằng nguồn nhân lực kĩ thuật cao- một yêu cầu hết sức cấp thiết - đang ngày càng trở thành một yếu tố quan trọng và bức xúc cần phải đầu tư thực sự về số lượng và chất lượng và cơ cấu ngành nghề phù hợp. Vì vậy, vấn đề là cần phải tăng cường liên kết đào tạo và sử dụng nguồn

nhân lực để thực hiện thắng lợi sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa nền kinh tế xã hội của tỉnh, đặc biệt đáp ứng yêu cầu nhân lực phục vụ các khu công nghiệp Đồng Nai nói riêng và phát triển kinh tế- xã hội Đồng Nai nói chung.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Bộ Kế hoạch và đầu tư - Ban Kinh tế Trung ương- Tạp chí Cộng sản- UBND tỉnh Đồng Nai (2004), *Kĩ yếu hội thảo Quốc gia: Phát triển các khu công nghiệp, khu chế xuất ở Việt Nam trong tiến trình hội nhập quốc tế* - Tập 1,2- Đồng Nai 11/2004.
2. Nguyễn Minh Đường (2004) - *Đào tạo nhân lực trong kinh tế thị trường* - TT. Khoa học giáo dục, số 111/2004- trang 1.
3. Trần Khắc Hoàn (2004)- *Tim hiểu một số hình thức kết hợp đào tạo giữa nhà trường và cơ sở sản xuất* - TT. Khoa học giáo dục, số 103/2004.
4. Phạm Minh Hạc (2003)- *Đổi mới mạnh mẽ giáo dục nghề nghiệp và phát triển nguồn nhân lực* - Tạp chí Giáo dục, số 50, 2/2003.
5. Nguyễn Thị Thu Lan (2005)- *Thực trạng và giải pháp đào tạo nguồn nhân lực trong quá trình phát triển các khu công nghiệp Đồng Nai* - TT. Khoa học giáo dục, số 119/2005- trang 40.
6. Nguyễn Viết Sự (2004)- *Mối quan hệ giữa hệ thống giáo dục nghề nghiệp với thị trường lao động* - TT. Khoa học giáo dục, số 111/2004- trang 4.
7. Đỗ Hữu Tài (2002) - *Đào tạo người lao động theo hợp đồng trong các doanh nghiệp- một mô hình xã hội hóa giáo dục ở Đồng Nai* - TT. Khoa học giáo dục, số 98/2002- trang 40.

SUMMARY

The article presents foundations to develop technical human resources and to strengthen linkages between training and employment as an effective solution in human resource development to meet the demands of Dong Nai's industrial zones.